

REDACTIA

Dez. Ferenc-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an ... 26 cor.

Pe jumătate an ... 10 "

Pe 1 lună ... 2 "

N-rii de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America

10 coroane.

pentru România și străinătate

n-merii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Dez. Ferenc-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima

dată 14 bani; a doua oară

12 bani; a treia oară 8 bani

de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se

înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502

Școalele lor.

(N.) Primăvara aceasta a fost plină de o mulțime de fapte simptomatice, cari aruncă o lumină suspectă asupra învățământului public aparținător la Unguri.

Aceste fapte nu pot fi întâmplătoare, căci prea sunt dese, prea se ivesc în multe locuri, aproape sistematic, ci sunt simptome ale boalei ce își are rădăcinile în politicianismul atotstăpânitor în neamul unguresc.

Profesorii ca și elevii se învârtesc într'un cerc vițios, care-i duce fatalmente la rezultatele ce le »admirăm« cu ocaziunea examenelor.

Tinărul bacalaureat, singur menajat în școală, crescut după același tipic patriotic de șovinism, îmbătat de faima de glorie a universitarilor specialiști în arta de a »demonstră«, sosește la universitate cu primul gând să se impună atențiunii publice și numai în al treilea rând să învețe (In al doilea rând vine să-și petreacă).

Cei patru ani trec foarte repede, cu multe nopți de insomnie, dar cele mai multe nu de studiu, cum a zis faimosul »vezér« Melha Armand la Debrețin.

Și mulți cari ar dori să învețe într'adevăr sunt împiedecați de multele demonstrații, cari fac să fie sistate prelegerile chiar în toiuł anului și în care e datorie patriotică să participe; cei-ce nu voesc să ia parte la aceste demonstrații sunt în primejdie să fie declarați »trădători« chiar ca ori-care Valach sau Slovac. Și asta n'o voiesc ei odată cu capul, mai ales că în cazul acesta le iau pe dinainte toți Jidani și renegații Șvabilor, Slovacilor etc., cari știu că felul acesta de activitate este cel mai sigur drum pentru înălțarea în posturi. Pilde recente sunt: Hoffman Otto, conducătorul de acum 2—3 ani al studenților, eliminat dela universitate, iar azi *deputat*; Pally, student vechiu la medicină, fără examene, ajuns secretar al lui Kossuth, astăzi e numit controlor la căile ferate, cu leafă bună.

După patru ani de fraze umflate, de petreceri mai mult sau mai puțin permise, cu sau fără examene întră în funcții, dacă nu cumva iau drumul lui *Takács Zoltán*, »iubitul și vestitul șef« al lor, ajuns în închisoare pentru defraudări și falsificări; dacă nu iau drumul Americii, ca un alt mărit șef, *Kecskeméty*; dacă nu sunt dați afară ca Melha Armand pentru purtarea mai mult decât bătărană (aproape pozgaicească) față de rectorul universității; dacă nu iau calea glorioasă a actualului preonorat șef Kovács, care a zălogit steagul Turul, încredințat lui, pentru scopurile sale personale, probabil pentru plățirea vre-unei orgii patriotice.

E natural, că le vine foarte greu să înceapă a munci serios ca școlarii, ei cari rar au muncit vreodată serios — și și a-munci numai în ceia-ce privește examenele —,

mai ales când li să dau atâtea ocazii de manifestare extra școlară. Ei devin fervenți membrii ai cluburilor politice, pândind momentul să se înalțe dintr'odată prin oare care faptă eroică-patriotică. Și ce e mai ușor ca aceasta? Dacă sunt școlari nemaghiari, e ușor să-i acuzi că sunt daco-romani etc. le faci tot felul de șicane, îți areți strictețea pe spatele lor (de ez. Arad); îi eliminezi (ez. Sibiu). Ori care a studiat la școli ungurești, de stat sau confesionale, poate da sute de exemple.

Profesorul de limba germană își face un titlu de merit să învețe cât mai puțin pe elevi această limbă, pe care o urăsc, care să propune mai slab de cât orice alt obiect.

Elevii, cari sunt atât de destepti în aflarea slăbiciunilor profesorilor, le exploatează toate defectele lor. Vor învăța și ei puțin, vor cercă să devie agreeți prin declamații sforăitoare, vor lua și ei aceea poză de superioritate și își vor face și ei merite denunțând pe »trădătorii« nemaghiari.

Și fiindcă totuși trebuie să se facă examene, vor căută să scape cu chițibușuri, pe căi nepermise; iar profesorii, în prima linie vinovați, vor trebui să tacă, ba chiar să le ajute câte o dată la eludarea legiilor școlare. Căci de nu, vine blamajul, cercetarea inspectorului.

Astfel nu ne vom mira de multele vești ce le auzim, că d. e. la Arad, Seghedin, Careii mari, Becicherec, studenții au furat tesele examenelor scripturistice, ori poate că li s'au dat pe sub mână de chiar profesorii lor; nu ne vom mira că cutare elev s'a împușcat pentru că a căzut la examene, căci poate vede că are drept să scape și el ca atâția alții.

Nu ne vom mira, că altul a svârlit cu vitriol pe profesorul său, care, să vede, a avut curajul să dea notă rea unui elev rău. Nu ne vom mira, că nu i s'a întâmplat nimic unui profesor din Ujvidék, care a aflat cu cale să-și ducă elevii după bacalaureat prin lupanare; nici, că un elev dela gimnaziul catolic din Gherla a fost eliminat pentru că a denunțat superiorilor mai multe cazuri de perversitate homosexuală ale unui profesor-preot. Dar ne vom mira, că și-au căpătat pedeapsa meritată 3 elevi ai școlii reale superioare din Deva, cari au spart locuința unui profesor furând tesele de maturitate; aceștia au fost pedepsiți de tribunal la câte șase luni închisoare.

Aceste stări ne interesează și pe noi Români, din mai multe puncte de vedere. Ne interesează pentru că în aceste școli se crește clasa intelectualilor unguri, cari au și vor avea rol în viața publică; cu ei avem de lucru în întreagă activitatea noastră publică. Și e natural, că altfel se poate vorbi cu un om cu adevărat cult și altfel cu un pseudo cult, cu un ignorant încrezut în diploma sa. Iară școlile ungurești în cea mai mare parte produc astfel de oameni.

Dar ne interesează mai alas aceste stări cari oglindesc viitorul de tristă glorie, din

motivul că la aceste școli învață o mare parte a elevilor români. Nu ne e irelevant, ce fel de cultură își câștigă fii noștri, cari din cine știe câte motive nu pot studia la licee românești.

Dacă nu pot avea aceștia *cultură românească*, dacă n'au fericirea să învețe bine românește, dacă nu cunosc de fel istoria și literatura românească, *dacă deci le lipsesc cele mai cardinale cerințe ca să fie cu adevărat Români*, dacă le sunt străine aceste indispensabile izvoare de cultură națională, cari să pot câștiga la o școală română — cel puțin am putea cere, ca școlile ungurești să dea în schimb cunoștinți temeinice și serioase în celelalte ramuri ale învățământului secundar, să dea o solidă *cultură generală*.

Multe scandaluri ivite la aceste școli însă ne arată că nu e așa, precum ne dovedește și viața de toate zilele. Vor avea și școlile românești scăderi destule și însemnate, dar superioritatea lor să vede la tot pasul. Și cel mai mare păcat îl fac aceia, cari pot, dar nu vreau să-și dea copii la aceste școli. Chiar de ar fi mai slabe, precum nu sunt, decât școlile ungurești, singur faptul că sunt românești, contrabalansează toate scăderile lor. Mai ales astăzi, când suntem siliți a ne face și școala superioară aproape exclusiv la universitățile din țară, deci a rămânea în unilateralitatea cea mai desăvârșită.

Statistica Românilor din peninsula balcanică.

De Teodor Filipescu.

În Paris a apărut în caetul prim din biblioteca Cazacovici o lucrare mică a dlui *Vasilie Diamandi*, membru al societății geografice din București și profesor al școlii comerciale române din Salonic, sub titluł »*Renseignements statistiques sur la population¹⁾ roumaine de la Péninsule des Balkans.*«

După o scurtă prefață, autorul ne arată în câteva liniamente, în prima parte pe Români din Turcia și Grecia citând izvoare vechi streine, în a doua parte ne citează numărul Românilor după o mulțime de autori Greci, Slavi, occidentali și Români, cari s'au ocupat în studiile lor și cu Români din Peninsula Balcanică, în a treia parte ne înfățișază cronică Epirului după P. Aravatinos, iar în partea a patra ne arată localitățile din Turcia Europească și Grecia după vilaete și sangiacuri respective nomosuri, cu numărul familiilor, școlilor și bisericilor românești.

La finea lucrării ne dă tabloul următor despre populațiunea românească din Balcani:

¹⁾ Eduard Cornuly et Comp. Editeurs, Rue de Vanigirard, 191, prețul 50 centime.

Vilaet Monastir	196.370
» Salonic	146.370
» Cosovo	19.800
» Ianina	129.010
» Scutari	59.420
» Adrianopole și Copstantinopole	20.000
Imprăștiați prin toate vilaetele	150.000
Total în Turcia Europenească	720.970
In Tesalla și Grecia	200.000
In Sârbia	150.000
In Bulgaria	110.000
La olaltă: 1.180.970	

Di autor ne arată 150 de mii de Români imprăștiați în cele șapte vilaete ale Turciei, după părerea noastră a trebuit să le plaseze până la un rest mai puțin prin celelalte vilaete. Mai departe ni-se pare numărul Românilor din vilaetul Cosovo de tot mic, așa ca și când l'am fi luat după statistica grecească sau sârbească. Asemenea observare se cam potrivește și la numărul Românilor din vilaetul Scutari.

Mai ciudat ne apare numărul Românilor din Sârbia, care număr e luat de sigur după Dr. G. Weigand.

Cunosc prea bine populația din Sârbia, și știu că inteligența dela măestru până la ministru de present a Sârbiei să recrutează în cea mai mare parte din *Români macedoneni*, cari după cum am arătat în altă lucrare, sunt foarte răspândiți în țara Sârbească.

Am arătat însă, că Sârbia nu socotește pe acești frați ai noștri ca Români, ci ca Sârbi, așa dară numărul de 150 de mii are să ne arete după statistica guvernului sârbesc pe acei Români din partea Nord-Ostică a Sârbiei, cari vorbesc în dialectul nostru Daco-Român, și cari încă nu știu o boabă sârbește.

De altmintreli cărticica amintită este folositoare pentru Români, cari se interesează de soarta fraților noștri din Peninsula-Balcanică de un neam cu noi, dar cari la Sud de Balcani sunt expuși exterminării din partea bandelor de tâlhari grecești.

Sarajevo, 25 Iunie 1906.

Barabás-Figaro e tot la ordinea zilei. Numai, așa se vede, publicul arădan nu mai e curios să știe toate isprăvile sale, căci cele două ziare oficioase (cu redactorii cari își fac portretul atât de splendid) de câteva zile nu scot ediție extraordinară despre Barabás ici, Barabás colo, Barabás așa, Barabás altminteri? În aceste două zile evenimentul a fost că prim-cortేశul său din Budapesta a încasat o bătaie numărul unu dela cortేశii partidului, »voevodului« Eötvös... Semn rău asta! Iar azi ziarele aduc cu titlu mare știrea că în Budapesta (cercul VII) în contra lui Barabás se poartă »luptă murdară, cu arme infame«... Eötvös într'un interview a zis că așa știe, »și aradanilor li-s'a urât de Barabás«, deoarece »și dânsul prea s'a lipit molcom de sistemul schimbat«... Apoi: »Atâta pot să spun, că între bărbații cari sunt în prezent păpușele teatrului politic ori au rolul de a mișcă păpușele, sunt și de aceia și încă numeroși, cari nu-s buni nici pentru păpuși. E un blăstăm deja vechiu al vieții noastre politice că așa zicând cu sila a creat celebrități ori a scos, ca din pământ, câte o mărimă. Ca să nu merg tare îndărăt în istorie, e destul să iau dovezi frapante chiar de pe vremea recentă a luptei naționale, când în comitetul coalițiunii erau d'aceia cari zău nu se potriveau să tacă parte dintre cei 21 conducători ai nației«...

Așa vorbește un vechiu și ilustru independist în legătură cu -- Barabás!
Alusiunile sunt de tot transparente.

Conferența interparlamentară se va ține anul acesta la Londra. Din România se duc mai mulți deputați și senatori. Probabil că se vor duce 2—3 deputați români din Dieta Ungariei. Unguri se vor duce mulți.

Prelungirea ședințelor Dietei. Fiindcă îndemnitătea e votată numai până la August și Dieta având să discute asupra bugetului, ministrul-prezident Wekerle va face propunerea ca să prelungească timpul ședințelor cu o oră.

Cvota. Comisia maghiară pentru cvotă și-a ținut ieri după prânz ședința sub presidența lui Széll Kálmán, care a spus, că între cele două comisii nu s'a făcut nici o apropiere. Fiecare a rămas pe lângă punctul său de vedere.

Nivelul parlamentului ungar s'a coborât tare de tot. Se aud acolo cuvinte de par'că ai fi în vre-o cărcimă de pe Hortobágy. Preoți catolici (ca Markos) strigă spre naționaliști: »Ștreang vouă!« — și alte grațiozități. Insuși Justh e silit să îndrume într'una la ordine; Návay e ceva mai »liberal«, el se face că nu înțelege greutatea cuvintelor aruncate și le cvalifică drept — »întreruperi«.

»Az Ujság, care numai prieten nu ne este, scrie:

»Intr'adevăr, cu naționalitățile se tratează în Dieta ca și cu niște vite. Nu-i așa: asta e patriotism național maghiar?! Ba nu-i de loc. Pentrucă simțirea asta puternică nu se potrivește de loc cu acea umilire ridicolă și înjositoare cu care se poartă față de Croați și se vorbește de Sârbi. Nu, nu încrederea și mândria națională îi întărită pe patrioți; în acest caz ei ar trebui să se revolte și în contra cuvântărilor croate și indignarea lor ar trebui să-i măture pe Croați, cari acum își însușesc pe față orașul Fiume. Nu, această tirănie îngâmfată, care calcă în picioare orice dreptate, sună opoziției. Na acelora cari știrbesc statul ungar, ci acelora cari nu adoră, ci condamnă coaliția«...

Și mai aspru îi osândește pe nebunii aceștia ziarul »Népszava«, care constată că s'a format în Dieta o adevărată bandă împotriva naționalităților.

Constatăm însă că de aceea naționalitățile nu se lasă intimidat.

Oameni curioși. Politicianii maghiari poartă frica, că deputații naționaliști vor începe obstrucție tehnică. Când se gândesc numai la acest lucru spumegă sârmanii și injură, zicând, că deputații naționaliști ar lucra contra intereselor statului. Condamnă cu desăvârșire politica, ce ar duce țara din nou în ex-lex.

Ei bine! Majoritatea de azi și-a făcut mendrele sale obraznice față de guvernul ce căzu. A păcătuț grozav contra țării și contra dreptății, când au pus piecede, unui guvern, ce n'a umărit alte tendențe, decât cele urinate și de cel de azi.

Deputații naționaliști o știu bine aceasta, deci nu voesc să vadă făcându-se atâtea nedreptăți pentru popoare, când au ajuns și ei în dietă. Le controlează activitatea. E

destul să facă deputații noștri atât, ca să priviți cu ochi răi. Curioși oameni sunt politicienii maghiari!

Din Dietă.

— Ședința dela 10 Iulie. —

Când se fac alegerile dietale mai în fiecare cerc electoral sunt câte trei patru și cinci candidați la deputăție. Fiește care ar dori să »apere« interesele țării, fiește care își desfășură programul cu atâta foc și cu atâta vervă oratorică, în cât nici nu-ți vine la socoteală să dubitezi în vorbele ce le spune. Ei! Dupăce alegătorii l-au distins pe cutare sau cutare patriot de încrederea lor, în Dietă fac altfel, decât cum făgăduise. Nici nu se presintă. La ședințele de acum abia sunt de față 40 de deputați. Presidentul Justh, călcând orice formă de regulament deschide ședința și atunci când nu sunt de față mai mult decât 10—15 deputați. Și ce tărăboi, ce scandal mare făceau față de guvernele trecute, dacă nu luau în considerare toate formele regulamentare. Activitate desfășură în Dietă numai deputații naționaliști. Ei în mod demn de încredere, ce li-s'a dat din partea alegătorilor, arată toate fărădelegile ce se fac față de naționalități, cer respectarea legilor și drepturi de-o potrivă pentru toți cetățenii patriei.

Lupta încinsă în jurul răspunsului la mesaj se continuă. Deputații naționaliști nu se dau învinși.

Dela ei depinde, când să se termine discuția.

Indemnitătea e votată până la gust și ușor putem ajunge iarăși

În ședința de azi Justh a prezentat a cerea lui Barabás din Arad.

Asupra răspunsului la mesaj prin orator a fost naționalistul *Jedlička*, ce reflectând la vorbele lui Apponyi despre frățietate spune, că frățietate mai atunci va adevărată, când naționalitățile se vor împărtași de aceleași drepturi ca Ungurii. Stăruie pentru dreptate în țară. Primește proiectul național

Vlad arată, că majoritatea nu face așa după cum simte, a adus țara în oarecâtă stare să-și poată da sană despre putea ei. Cu argumente sdrobitoare arată apoi că dreptele sunt nisuițete Maghiarilor și că de cari ar trebui să abzică.

Bánffy se căiește plângător, că deputații naționaliști nu-i dau pace, ci mereu se ocupă tot cu el. Vrea să-și câștige însă populația înaintea Maghiarilor prin stăruie adresa noastră.

Maniu arată câtă imoralitate e în politica profesată de Bánffy.

Wekerle răspunde la vorbirile deputatului tot așa ca în trecut, prin frase bombastice goale de cuprins.

Discuția se va continua.

Din Români

Recepțiunea delegațiunii regale Vas Vologoda. Primirea delegațiunii de ofițeri ai reginei Vologoda care a venit să prezinte M. S. Reginei o sabie de onoare ca dar s'a făcut după programul următor:

Duminică 25 Iunie. Sosirea în Iași la ora 5 după amiază; seara prânz la cercul militar, la oarele 9 și 5 minute plecarea din Iași, pe via Vaslui.

Luni 26 Iunie. Dimineața, sosirea în Sinaia unde va fi primită în audiență de M. Sa Regale ștefănită la dejun; seara la oarele 6 și 10 minute, pleacă din Sinaia spre București.

La oarele 9 și 20 de minute va descinde și va lua prânzul la hotelul Continental.

Marți 27 Iunie. Dimineața ofițerii misiunii vor vizita stabilimentele militare; dejunul îl vor lua la Cercul militar; iar după amiază, dela 4—7, vor vizita pavilioanele din expoziție; seara se va da un banchet la Ospătăria Regală din expoziție la care vor lua parte numai generalii și șefii de corpuri din garnizoană, iar după banchet vor avea la petrecere din expoziție.

Miercuri 28 Iunie. Dimineața, continuarea vizitei pavilioanelor din expoziție; dejunul îl vor lua la pavilionul austriac.

După amiază dela 5—7, va fi recepție în parcul cercului militar.

După recepție, un prânz intim se va da la hotel Continental, iar după masă vor pleca din București în Rusia.

Dela expoziție. Președintele secțiunii austriace dela expoziția din București a primit dela cancelaria imperială austriacă o telegramă în care sunt exprimate mulțumirile împăratului pentru omagiile ce i-au fost prezentate de expozanții austriaci dela București, precum și particulara satisfacțiune a monarhului pentru succesul industriei austriace la expoziție.

— Lucrările de terasament s'au terminat.

— Poliția a primit un raport din partea comisariatului general al Expoziției să întindă măsurile de pază în jurul Expoziției; aceasta în urma descoperirii unei scări de escaladare.

— În vederea serbărilor laune, fiecare circumscripție își va alege un comitet de organizare al cărui președinte va face parte din comitetul central. Fiecare circumscripție va alege o domnișoară și din numărul total se va alege regina Bucureștilor și domnișoarele de onoare.

Persoanele cari doresc să ia parte la organizarea serbărilor vor trimite adesiunile la biroul presei, comisariatul general, sau se vor pune în legătură cu domniul ziarist.

— Luni 26, Marți 27, Mercuri 28 în arenele romane serbări de gimnastică cu elevii și elevele domnului Negruși și micii dorobanți ai domnului Maior Chirișescu. Domniul profesor Moceanu și Velescu vor da concursul lor.

Joi 29 seara în arenele romane serbări ale corurilor școalelor israelite.

Sâmbătă 1 Iulie vor începe în arenele romane spectacolele istorice întocmite de dl Davila, cari vor cuprinde o serie de 75 reprezentanți strălucite.

Inaugurare. Membrii familiei regale vor lua parte la serbările de inaugurare ale liniei noastre Constanța-Alexandria și la serbările de inaugurare ale marelui vapor »Impăratul Traian«.

Conflictul vamal cu Serbia.

Legăturile de prietenie făcute nu de mult între patrioții nostri maghiari și între poporul sârbesc din Sârbia n'au adus acele roade binefăcătoare, nici n'au făcut să răsară razele binelui mântuitor nici pentru Ungaria nici pentru Sârbia așa după cum se plănuia și din o parte și din alta, căci conflictul vamal iscat între Austro-Ungaria și Sârbia a tras o dungă aspră peste toate manifestările de iubire, peste toate tămăierile ce și le-au făcut reciproc Ungurii și Sârbii cu ocaziunea tătălaului dela Belgrad.

Părerea bărbaților de stat dela noi asupra conflictului vamal este cu mult mai în-

curcată și mai puțin limpede decât să-și poată face cineva o judecată clară asupra acestei chestiuni.

Presa austriacă, ce ia în apărare rosturile guvernului, zice că conflictul s'a făcut din motivul, că Sârbia nu și-a comandat tunurile dela fabrica Skoda.

Presa maghiară atacă violent pe Goluchowski, care voește să discrediteze politica externă a Ungariei și să frângă relațiile de prietenie între cele două state vecine.

La acest atac însă vine ministrul-president ungar, Wekerle, și zice că Goluchowski a avut în vedere numai interesele monarhiei Austro-Ungare, când s'a iscat conflictul cu Sârbia. Declară sus și tare, că nu mai pot da nimic pe făgădueli, și e în dreptul lor să și pretindă ceva.

E evident deci, că guvernul maghiar a dat mâna cu cel austriac, și aproabă întregă politica lui Goluchowski. Și e doar lucru firesc acesta, căci Ungaria jertfește milioane pentru tunurile din fabrica Skoda.

Punând însă în cumpănă și cele scrise în ziaristica sârbească, reiese, că Goluchowski ce e drept a dorit, ca Serbia să comande tunurile dela fabrica austriacă, dar aceasta dorința nu s'a putut împlini, deoarece din partea Maghiarilor, — cari le sunt doar prieteni — li-s'a spus că tunurile austriace nu sunt bune nici folositoare.

E deci la mijloc o intrigă venită numai din partea Ungurilor.

Ei sunt cei ce vreau să susțină prietenie în afară, prietenie numai pentru a ataca Austria, și tot ei sunt cei ce o și strică pentru apărarea ei.

E un fel de politică aceasta însă, ce nu poate avea consecințe daunătoare numai pentru cei ce o fac.

TELEGRAME.

Duma se va dizolva. Petersburg, 11 Iulie. Coaliția întemeiată pentru a lupta contra revoluționarilor a ținut adunare. Mai mulți oratori au spus că e probabilă dizolvarea Dumei și guvernul va fi încredințat unei dictaturi militare. Reacționarii, peste tot, lucrează cu multă stăruință, formează gardă națională și caută să câștige pentru păreriile lor pe Țar și întreaga curte.

O hotărâre gravă a Dumei. Petersburg, 11 Iulie. Duma a decis unanim ca toate moșiile statului, bisericesti și ale Coroanei să fie secularizate și împărțite țărănimei.

Rosdestvensky osândit. Petersburg, 10 Iulie. După o dezbateră de mai multe zile, consiliul de război a adus sentență în afacerea luptei dela Ciuzima. Pentru pierderea bătăliei navale au fost declarați vinovați Rosdestvensky, care a fost osândit la temniță de cetate, și alți ofițeri, cari au fost condamnați la moarte.

Alte știri anunță că Rosdestvensky a fost achitat.

Iată o altă telegramă:

Kronstadt, 10 Iulie. În privința predării

în mâna Japonezilor a vasului de război »Vjedor«, s'a adus următoarea sentență: Patru din ofițeri sunt vinovați pentru predarea vasului, ei deci sunt condamnați la moarte. Consiliul îi recomandă însă grației Țarului și-l roagă să-i excludă din cadrele armatei. Rosdestvensky și alții au fost achitați.

Conflictul greco-român.

Sub acest titlu a apărut în gazeta »Grazer Tagblatt« din 20/6 1906 Nr. 167 un articol subsemnat de Carl Horn din Viena ce tratează chestiunea greco-română.

E foarte interesant acest articol deja din acel punct de vedere pentru că el e unicul ce am citit vre-odată prin foile germane, care a dat atât de clar în relief și a condamnat atât de sincer politica cu două fețe a Austriei, care a scris într'un mod atât de obiectiv și just cu o judecată atât de clară, cu o profunditate senină și cu atâta cunoștință de cauză, despre afacerea conflictului greco-român, ce ridică mult cauza noastră în opiniunea publică. — Deoarece noi Românii nu pretindem favoruri și grație precum o cer Grecii dela toată lumea, ci numai dreptatea pură, adevărul.

Pe mine m'a surprins mult acest articol pentru că sunt necesitat să spun: Noi Românii nu suntem deprinși de a citi prin foile germane atâta obiectivitate, atâta claritate politică, atâta judecată curată față de cauza noastră macedo-română.

Acest articol e un corb alb între toate foile germane, din întreaga Austrie, de aceea aflu destul de interesant a-l înfățișa publicului român. În traducerea română sună astfel:

»O înfrângere mai rușinoasă ca aceea ce a secerat-o contele Goluchowski cu întreprinderea și pozițiunea sa luată în conflictul greco-român, nici că se mai poate închipui. Aceasta înfrângere întrece în mod eclatant toate neisbutințele de până acuma ale politicii sale balcanice. Chiar aceea ce a îndrăznit a ne oferi Montenegro în chestiunea San Girolamo și în timpul mai nou Serbia în privința politicii comerciale, sunt adevărate nimicuri față de desconsiderarea și decăderea nemai-pomenită ce ne-a arătat-o acuma Grecia. În atare mod n'a fost bagatelizat încă nici odată o mare putere europeană, și încă la aceea de un stat tifer, fără o însemnătate vrednică de amintit, care înainte cu vre-o câțiva ani era silită să apeleze la marinositatea Europei, spre a scăpa de nimicirea totală, de armatele otomane, din un război, pe care tot el singur l'a provocat cu o aroganță adevărat grecească. Aici se vede, cât de jos a ajuns, cât de mult a degradat contele Goluchowski autoritatea monarhiei noastre, înaintea micelor state balcanice, dacă deja Grecia cea atât de coruptă și decăzută, cu armata ei de tot mizerabilă — unde ofițerii ei se fac căpitani de bande de hoți —, cu administrația sa financiară ce stă sub curatela Europei, a putut îndrăzni, de a lua în batjocură într'un mod atât de nerușinos și obraznic politica noastră externă. Dacă e de lipsă încă de o dovadă spre a argumenta până la evidență politica proastă și întortochiată ce o poartă conf. Goluchowski în neapținutudinea sa complectă de a fi ministru de externe al unui imperiu mare, apoi afacerea cea mai recentă a politicii noastre în conflictul greco-român ne oferă dovada cea mai bună.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORICE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOTUL HÓDMEZŐ-VÁSÁRHELY.

La 11 Iunie, a oferit contele Goluchowski, conform expozeului său din delegațiunii — și aceasta a declarat-o D-Sa de tot public înaintea Europei întregi — amânduror cabinete, atât celui din Atena cât și celui din București, serviciul său de samsar. Ca răspuns la acest ofert a urinat la 13 Iunie publicațiunea patriarhatului ecumenic din Stambul, prin care voiește patriarhul din Fanar să escomunică toate comunele macedo-române din biserica orientală și deja la 14 Iunie a rupt Grecia relațiile sale diplomatice cu România, cerând ea scutul pentru supușii sei aflători în România nu dela intervenientul său plin de grație și de favoare, dela Austria, ci dela Rusia, pe când în Brăila unde nu se află un conzolat rusesc, dar un austro-ungar, a apelat Grecii la scutul »agenției conzulare« a Franței.

Tendința, de a combina cu această procedură și o desconsiderare cât se poate de mare a politicii noastre externe, ese și mai clar încă din împrejurare, că patriarhul ecumenic n'are deloc nici un drept de a exprima o escomunicațiune din plenipotenția sa proprie. El poate face numai propunerea, și această propunere devine legală abea prin decisiunea conveniului, care constă din patriarhii din Antivechia, Ierusalim și Alexandria, și care convent stă numai sub președinția celui din Stambul.

Deoarece ce însă această procedură prea lungă și încurcată nu corăspunde, în cazul de față, de loc, intențiunii politice ce o urmărește preastf. patriarhul din Fanar, apoi el s'a grăbit, de a scurtă această procedură prin o declarație curat personală și necanonică, numai de aceea ca să nu existe nici o îndoială despre faptul, că acesta e răspunsul la serviciul de samsar, dat cu afata grăbire de către contele Goluchowski.

Noi am avut tot dreptul de a pretinde, ca ministrul unei mare puteri se va fi informat mai întâiu asupra situațiunii politice și a spiritului de dispozițiune între cele două state, înainte de ce va fi pșit el în public cu întreprinderea sa mijlocitoare. spre a nu se expune unui eșec, unui refuz rușinos. Contele Goluchowski sau că a întrelăsat aceasta, sau că el a fost înșelat în presupunerile sale, desigur foarte rău calculate. Care din această alternativă e posibilă, e esactă, aceasta s'ar putea ușor constată prin o interpellare în delegațiunii. Însă aceasta e un lucru cu totul secundar pentru concluziunile retrospective ale politicii dlui Goluchowski. Constatat e, că genialul nostru politician de mare stat s'a cam încurcat amar, și din nou în paiangenișul ce el singur și-a țesut. Dela un om, care nu e nici atât în stare de a judecă cum merg ițele diplomatice în cercurile mai restrânse alor două state mici balcanice, nu se poate de loc pretinde, ca el să

fie în stare de a se orientă în vâlmășagul întereselor mari ale marilor puteri, ce se estind peste toată lumea. De aceea avem teama îndreptățită, că noi vom păți, în chestiuni mari și serioase, încă multe asemenea eșecuri și decepțiuni grave din partea ministrului nostru de afaceri externe, precum a fost de bună oră acele care ne-a adus desastrelor din anii 1759 și 1866 și poate în un mod încă cu mult mai grav.

Purtarea Greciei e indecomun enigmatică și rezolvarea acestei enigme prin calea interpellatiunii ar fi o necesitate imperioasă. Delegațiunile adunate în Viena oferă pentru aceasta cea mai bună ocazie.

Purtarea guvernului grecesc face impresiunea ca el ar fi de opiniunea, că Greciei i-s'ar fi făcut o nedreptate. Aceasta e o reutate și o perfidie nemi pomenită. Știm noi doar foarte bine în ce mod se arangează în toată Grecia sub ochii guvernului bande de hoși și trimiși în Macedonia sub comanda oficerilor concediați din armată. Știm noi și tot motivul pentru ce face Grecia oficioasă aceste fapte heroice adevărat grecești demne de heroiicii antici dela Maraton, sub ochii Europei, sub ochii Austriei, care se ridică a fi apărătoarea creștinilor din Balcani. Și aci ni-se îmbulzește cu forța știrea cea mai nouă lătită din Italia, cumcă între Grecia și oficiul nostru de externe au existat oareșicare învoire asupra *impărțirii Turciei*. În Italia se află politicieni foarte serioși, chiar de acei cu pozițiune oficioasă mai înaltă, ba și la noi în Austro-Ungaria sunt mulți înalți politicieni, cari cred cu toată siguranța în această știre, în ciuda tuturor dementelor austriace. Conform acestei învoiri, partea cea mai mare din teritoriul sudvestic al Macedoniei, ce e locuit aproape exclusiv numai de români, ar fi predată Greciei, și de aceea, din punct de vedere al Greciei e cu totul explicabil, de ce contă Grecia cu toată forța ca să împiedece cu toate mijloacele, ori ce deșteptare națională a Românilor din Macedonia, ori ce privilegii bisericesc ce s'ar conceda macedo-românilor, unui popor, pe care Grecii l-au declarat deja de mult de al lor, și totuși care n'are nimic comun cu Grecii, cu acest popor cu totul decizut, decât doară numai legea ortodoxă de care Români se pot încă emancipa cu totul.

În cazul contrar, când simțul național al macedo-românilor s'ar deștepta prețutindeni, și poporul român de-acolo ar deveni în masa compactă, cum e, conșinut de sine, aceasta le-ar căsuna Grecilor infumurați un impediment foarte serios în aspirațiunea lor teritorială pe contul Turciei, pentru că atunci s'ar putea numai foarte greu încorpora acest teritor la statul grecesc. Considerăm deci

aceasta ne vom putea explica acum foarte ușor, purtarea dublă și perfidă a contelui Goluchowski pe care o aflăm atât de clar vădită chiar în espesul său în delegațiunii. Aci vom afla și multe alte puncte cari spriginesc presupunerea noastră cumcă dlui Goluchowski, politicianul cel mare și unui stat amic al României, nu-i prea place intervenirea îndreptățită a guvernului român, pentru fraii români din Macedonia, și că *«horibile dictu»* contele Goluchowski, omul dreptății și al onestității, face vinovat așa zicând pe guvernul român, pentru escesele, crimele și hojiile grecești săvârșite cona Românilor din Macedonia, ba chiar D-sa pretine că o *vedare a României* ar fi o «conditio sine qua non» pentru-ca încordările între amândouă statele se poată înceta.

O mistificare mai perfidă a adevărului, o putare mai nedeamă și mai nerușinoasă de către ministru de externe — un om în o pozițiune atât de înaltă — al unui mare stat ce se declară cu emfază de amic al României și al poporului român, nu se mai poate.

Austria, sermana, a escelat aproape todeauna în acest mod. Negreșit că în acest mod nu i vom atrage foarte mult pe Români către Austria, care unicul popor e încă cel mai loial și cel mai fidel imperiului austriac.

Dacă se află în adevăr o atare învoire diplomatică între Grecia și oficiul nostru de externe, atunci ar fi cu totul absurd toată încercarea de aplanare a contelui Goluchowski, afară doară de toată aplanarea se face *pe pielea României și a poporului român din Macedonia*. Tot așa toate acelea despre care ne vorbește marele politician contele Goluchowski; despre scopurile politice ale politicii sale orientale, și despre preținsa ameliorare a referințelor noastre față de Italia etc. e un eclatant neadevăr. Sustinerile și afirmațiunile sale nu merită indecomun nici o credință, și ne lipsește încă numai argumentul publicității pentru ca neadevărul lor să fie și mai evident. Dar prin întrebuintarea acelor fapte, ce ne presteasă de un timp încoace guvernul grecesc în conflictul greco-român, ne-ar putea aduce în aceasta privință tot argu...

Astfel înțeles fiind odată pericolul care ne aflăm prin politica desolată și fără scop a contelui Goluchowski va fi poate posibil de a împiedeca măcar în ciasul al II-lea o... tot desastroasă, o politică de război... turoasă, la care duce el cu toată for... austriac, și cu care politică tristă a secerat Austria deja de atâtea-ori atâtea înfrângeri și desastre.

Călătorie de studiu.

De Iuliu Groșorean, învățător.

Aveam o dorință ferbinte în sufletul meu, de a pune cât mai curând piciorul pe pământul liber al României. Cu nespun dor așteptam timpul acesta, îmi părea nerealizabilă această dorință. Aveam temerea că voi închide ochii pentru vecie și nu o să văd realizată dorința mea.

Dedat de mic, din copilărie, a vede pe alții stăpâni și pe noi mai mult ca supuși ai acolora, doria să văd, cum merg lucrurile acolo, unde și Românul e domn peste casa și masa lui? Doria să văd destoinicia și trăinicia acelu neam, care e ponegriț și dușmănit din partea acolora, cari nu se bucură de loc de progresul și înaintarea lui. Și condus de această dorință, în anul acesta mi-a succes să-mi văd realizată dorința mea cea mai ferbinte.

Am plecat împreună cu colegul meu, Pavel Dirlea, luând calea Arad—Predeal. La Brașov am stat o zi, desfătându-ne în priveliștea încântătoare, ce se deschide înaintea ochilor, privind după Tâmpa în toate direcțiunile.

În ziua următoare am plecat spre Predeal. Dela Brașov până la Predeal trenul merge numai găfăind, de cugeși, că aci pe aci are să-și dea răsufliarea. Până aci are să urce o înălțime considerabilă. De aceea apropiindu-se de gară, dă semnalul prin o șuerătură puternică, semn, că a ajuns triumfător.

Aci trenurile se schimbă. Și la plecare cuvântul »mehet«, se înlocuiește cu românescul »gata«. Și trenul pleacă la vale cu o înălțime mare și mai multe comune, cu poziție

încântătoare, unde sunt foarte multe de văzut. Aci aflăm diferite fabrici și edificii pompoase, ca locuințe de vară pentru cei bogați. Iar la orașelul Câmpina sunt vestitele sonde de petrol. Și toate aceste lucruri sunt astfel întocmite, că store admirațiunea tuturor, celor ce le cercetează. Nu numai atât, dar îi fac a recunoaște, că pământul românesc cuprinde în sânul său o bogăție nespun de mare.

Organizarea orașelor, drumurilor peste tot, porturilor de mare etc., dovedesc, că România înaintază foarte mult. *Păcat numai, că inimile lor nu sunt așa de calde față de cauza noastră și a țărânului de acolo, după cât de frumoase și împodobite sunt edificțiile, în cari locuiesc cei bogați.*

I. Starea culturală.

1. *Școalele.* Pentru edificarea și arangiarea școalelor în general, România jertfește foarte mult. Sunt chiar școale prin comunele urbane, cari ar face cinste și poporului celui mai civilizat. Sunt adevărate palate. Unele chiar luxuose. Ce păcat, că nu întru toate putem zice asemenea și despre progresul, ce-l fac aceste școale. Înțeleg școalele primare, urbane și rurale.

Scăderea aceasta, în cea mai mare parte, se află în organizarea greșită a acestei școale. Căci, ori cât va fi învățătorul de deștept în măestria sa, totuși e cu neputință, să se lupte cu greutățile, cari le întâmpină. Așa d. e. la clasa I primară se propune din Aritmetică numerii dela 1—100, iar în clasa II dela 100—1000000. Lucruri cari sunt cu neputință de apercipiut din partea școlariilor în etatea și cunoștințele, de cari dispun.

Aceasta e o imposibilitate, dacă ținem înaintea

ochilor scopul ce-l urmărește școala elementară, prin predarea aritmeticii. Nu recitarea ori cunoașterea numerelor ca și concepte, bazate pe unitate, zecimi etc., e scopul școlar, ci, în locul prim, dezvoltarea puterii de judecată a elevilor. Iar acest scop se poate ajunge numai prin deslegarea diferitelor probleme aritmetice. Pentru că dezvoltarea puterii de judecată e proporționată cu mulțimea acestor probleme. Și în cadrul numerilor până la 100 se pot face nenumărate exerciții. Atâtea exerciții se pot face, că timpul de doi ani de școală nu e mult pentru aplicarea și deslegarea lor. Nu e mult, pentru că acestea au să fie deslegate cu ușurință și în mod rațional în ambele forme: mental și în scris. Iar aceasta e cu neputință, cât timp învățarea aritmeticii se ia ca scop și nu ca mijloc, pentru ajungerea adevăratului scop școlar: scopul formal și material. Nu cantitatea numerilor să se țină înaintea ochilor, ci, după cum am zis, dezvoltarea puterii de judecată, prin deslegarea diferitelor probleme aritmetice. Și exerciții de natura aceasta se pot face din belșug și cu succes în cadrul numerilor până la 100. Să admitem chiar și până la 1000 ceea ce e o greutate nespun de mare. Că ce rost are propunerea numerilor până la *un milion în clasa II* a școalei primare, nu-l înțelegem. Și nu greșim de loc, când susținem, că în punctul acesta s'a făcut o deschilinită abatere dela marele principiu pedagogic: »nu multe, ci mult«.

În România școalele primare rurale sunt împărțite în trei divizii: clasa I. formează prima divizie; clasa II și III a doua divizie; și clasa IV și V a treia divizie. Acestea pot fi conduse de unul, doi și trei învățători. În cazul ultim fiecare învățător își are divizia sa. Și greșala, ce o con-

Din străinătate

Situația politică din Rusia.

Într-o scrisoare din Petersburg, corespondentul ziarului «Indépendance Romaine» caracterizează în următorul mod nimerit situația politică din Rusia:

În nici o țară a lumii despărțirea celor două puteri fundamentale, a celei executive și celei legislative, nu-i atât de complectă în clipa aceasta ca în Rusia.

Duma legiuiește și hotărăște fără a se îndeletnici cătuși de puțin cu executiva.

La rândul său, ministerul administrează, fără a se îngriji cătuși de puțin de legislativă. Hotărîrî, trăim într-o țară și sub un regim ideal. Aceasta ne duce deadreptul la anarhie și la războiul civil, poate chiar la descompunerea totală a statului.

V'am schițat cauzele acestui dualism de plâns. Într'adevăr, trebuie să ne întrebăm dacă el va putea folosi altuia, decât nihilistilor și teroristilor. Iată-ne în fața a două guverne, dușmănoase în mod radical pe cari opoziția lor mutuală le nimicește și le reduce la nelucrare.

Duma cel puțin scoate din această stare un avantaj, deoarece neputând făptui, ea vorbește. Și cuvântul ei, din ce în ce mai amenințător este răspândit prin toate ziarele până în satele cele mai mici. În schimb, guvernul nu zice nimica și nu lucră. Ceice face ca toată lumea să vorbească despre Duma, din vremece nimeni nu se mai gândește la miniștri și și mai puțin la capul statului.

Nu se poate explica această stranie aberație. Cele două puteri se poartă ca niște copii rău crescuți cari, neputându-se înțelege pentru a se juca la un loc, preferă să se plictisească fiecare singur, amânându-și în depărtare căutături de ură.

Într-o țară liberală ca Anglia, Eduard VII, zimbînd ar fi ales alți miniștri scoși din rândurile majorității parlamentare (și aceștia ar fi fost de altcum cea mai mare dificultate ce li-s'ar fi putut face, punând în fața încercărilor de azi).

Aici ei se mulțumesc de-a încrucișa brațele, așteptând ce? O minune? Este de temut că ea nu se va produce.

Căci din două lucruri una. Sau sfaturile Dumei sunt legale și în cazul acesta guvernul trebuie să i-se supuiască, adică de-a transmite proiectele ei de legi consiliului imperial (care nu se mai întreprinde) și de-a le primi sau de-a le respinge. Cu... va respinge de sigur lupta va izbucni între cele două adunări. Dar, cel puțin, legalitatea va fi respectată și responsabilitatea împăratului va fi acoperită.

statăm aici e, că unul și același material — din unele studii — se propune la o divizie, deși o divizie se compune din 2 clase. De aici clasa superioară din aceea divizie în întreg anul face numai un fel de repetiție a materialului învățat în anul trecut.

Repetarea celor învățate e pârghie puternică în înaintarea învățămîntului. De cât numai, că aceasta repetare are să se facă în altă formă, și nu după cum se practică acolo. Nu recitarea ori explicarea din nou a materialului învățat se intenționează aci, ci repetarea celor învățate se face cu scop, ca noile cunoștințe să fie mai ușor apersepiate din partea elevilor. Căci, în primul caz, se produce disgust și neinteresarea față de studiu; iar în cazul ultim învățămîntul devine interesant și ca atare plăcut și atrăgător. Cel puțin esperința, ce o facem noi cu școala de repetiție de aici ne dovedește aceasta în deajuns. Repetarea continuă a materialului învățat în școala cotidiană îi disgustă și înstrăinează de școală. Pentru că în acest caz, dorința sufletului lor, de a ști tot mai mult, este mărginită. Și înfrânarea aceasta produce disgustul.

Asemenea am făcut noi, cei de aici, esperință, că cei șese ani de școală, plus cei trei de repetiție, sunt insuficienți pentru provederea elevilor cu cunoștințele necesare vieții lui. Timpul acesta nu e suficient pentru dezvoltarea puterii lor de judecată în așa măsură, ca ei să fie în stare a face deplină deschilnire între bine și rău; între bine și răufăcătorul său, cu atât mai puțin în ce privește apersepierea ori mai bine zis înțelegerea sfaturilor date din partea binevoitorilor lor. Și dacă aceasta stă aici la noi, unde timpul de școală e de șese ani și trei re-

Sau deliberațiunile Dumei sunt ilegale și atunci trebuie dizolvată adunarea unor factioși și trebuie imediat procedat la noi alegeri. Dacă Duma este atât de impopulară, cum se crede la curte (unde lumea se leagă cu iluziuni), este învederat că alegătorii o vor înlocui cu o adunare mai cum-pătată. În locul unei constituante la care trebuie să ne resemnăm, vom avea o convențiune. Și atunci ce va fi de făcut?

Lovitura de stat rămâne cel mai de pe urmă refugiu al guvernelor.

La Peterhof nu lipsesc persoane cari să-l propună. Toțuși tonul rezistă încă. Pentru ce? Pentru două cuvinte. Mai întâi Nicolae II, care-i un umanitar, se îngrozește de vărsările de sânge. De altfel țarul și-a angajat mai ales cuvântul și nu voiește să ajungă sperjur. În mai multe rânduri el a declarat voința sa nestrămutată de-a guvernă de-acî înainte cu concursul camerelor. El nădăjduia cu tărie, că Duma se va supune voinței sale. Dinpotrivă, Duma cere ca țarul să i-se supuiască. Într'un cuvânt, țarul și Duma reprezintă una din acele căsnicii dezbinăte unde cei doi soți trăiesc alături fără a vorbi, fără a se uita unul la altul și făcându-și reciproc toate intrigile cu putință. Divorțul se impune. Cine îl va rosti?

Asemenea situațiune nu va putea dăinui. Când doi soți au ajuns la acest punct de vrajbă este învederat că serviciile și injuriile grave nu vor întârzia de a urma. Și iată pentru ce mergem foarte repede către războiul civil.

Petersburg. — Duma a adoptat propunerea miniștrilor de finanțe și interne cu amendamentele comisiunii budgetare, votând 15 milioane ruble în loc de 50 milioane cât se ceruse, pentru foamete.

Duma a hotărât ca restul sumei să se obțină prin reducerea budgetului anunțat cu escedente.

Propunerea socialistilor de a se găsi suma de 50 milioane ruble pentru desființarea poliției și din resurselor domeniilor imperiale, a fost respinsă.

Petersburg. — Ziarul «Pjetsch» este de părere că primul-ministru Goremykin va rămânea în funcțiunea sa.

După același jurnal escadra engleză va visita numai portul Libau nu și Kronstadt.

Din Camera italiană.

Roma. — Camera. — La sfârșitul ședinței miniștrilor tesaurului, Majorana, răspunzând întrebă-

petițiune, ce putem să zicem despre rezultatul școalelor din România, unde obligamîntul școlar e numai de 4, respective 5 ani de școală? E cu puțință, ca în decursul acestui timp să se ajungă scopul, ce-l urmărește școala? Așa ceva e greu de crezut. Și e greu de crezut, deoarece cantitatea materialului de predat trebuie să fie proporționată cu timpul de predare, căci în cas contrar, nu e învățare ci o îndopare.

România în condițiunile, în cari se află ar putea face foarte mult în punctul acesta.

Nu numai că ar putea înmulți anii de școală, ce ar putea împărți materialul de învățămînt conform priceperii băieților, dar vor putea face și mai mult, în ce privește frecvența școlară care nu e și regulată. Amelionarea se face cu greu, încât procedura de amendă este foarte anevoie. Pedepsele propuse de învățător se trântesc revisorului școlar. Acesta apoi perceptorului, spre a încasa amenda, care în cele mai multe cazuri, e redusă la minimal din partea revisorului. Iar procedura aceasta răpește un timp îndelungat. Și nu odată obvine cazul, că propunerie spre pedeapsă se fac în luna Septembrie, iar încasarea amendei în Februarie. Și cele dictate în Februarie, se încasază în Iulie!

Poporul fără învățătură e străin de școală. El privește pe aceasta ca un rău și nu ca un bine al său. Și aceasta provine de acolo, că el n'a ajuns la acel grad de judecată, ca să poată cunoaște binele și folosul școlii. Iar la acest punct nu va ajunge nici când de sine, din propria sa inițiativă. Pentru acest scop trebuie constrâns, trebuie pedepsit. Și trebuie pedepsit imediat, ocolindu-se pierderea de timp. (Va urma).

rei ce i-s'a adresat, declară că va prezenta un raport general asupra rezultatului conversiunii rentei, la reluarea lucrărilor Camerei. Până atunci ministrul este fericit de a putea anunța, că perioada pentru cererile de rambursare fiind trecută azi, din 8 miliarde 100 milioane capital nu s'a cerut decât rambursarea a 1,700.000 lire capital. În Italia și vre-o 2 milioane în străinătate. (Vii aprobări). În cifrele de rambursare făcute în Italia se cuprinde și 1000.000 care aparține unui străin, astfel că purtătorii italieni de rentă nu au cerut decât rambursarea a 700.000 lire. Ministrul este fericit de a putea anunța de asemenea că la Paris și la Berlin, două piețe străine cele mai importante pentru renta italiană, nu s'a cerut nici o rambursare. Tesaurul italian a făcut această mare operațiune prin propriile sale forțe, el își asigurase însă pentru orice eventualitate, concursul a două puternice syndicate financiare având în capul lor Cassa Rothschild și a Italiei. Dar acest sprigin trebuie să fie considerat ca desăvîrșire morală, după cum o dovedește cifrele citate. Ministrul zice că este sigur că Camera va primi cu mulțumire aceste știri, cari dovedesc înalta încredere de care se bucură finanțele italiene în străinătate și prosperitatea mereu crescândă a țării. (Aplause).

Camera face apoi ovațiuni președintelui Biancheri și ședința se amână sine die.

Alegere de președinte.

Paris. — Comisiunea financiară a Senatului a ales în unanimitate ca președinte pe dl Moguin.

Sosirea noului episcop grec la Varna.

Sofia. — Noul episcop grec la Varna, Neophytos a sosit Luni dimineața la Varna pe bordul vasului austriac «Gorița». Cu toate măsurile luate, episcopul grecesc a fost primit cu pietre și silit să se reîmbarce.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Iulie 1906.

— **Concert la Șiria.** Inimoșii tineri dela gimnaziul din Beiuș, cari au concertat în ăst an în mai multe centre românești, vor concerta Joi în ziua de sf. Petru și Pavel și la Șiria.

Nu ne îndoim, că la acest concert vor grăbi toți Românii din Șiria și jur să-și procure momente de înălțare sufletească.

Invitarea o publicăm la alt loc.

— **Principele Bulgariei în Ungaria.** Principele Bulgariei a petrecut zece zile în Ungaria. În decursul acesta el a călătorit împreună cu prinții de Coburg, Filip și Leopold, prin comitatul Hont. A cercetat arhivele dela Ipolyșag și Selmezbánya. Cât a stat aici, a avut parte de zile vesele.

— **Adunare populară contra masacrării Jidovilor.** După cum se vestește din Pojon, în hotelul Bellevue de acolo s'a ținut o adunare populară bine cercetată în care s'a protestat contra masacrării Jidovilor la Bialistoc. S'au ținut mai multe vorbiri prin care se condamnă vărsările de sânge din Rusia. De față a fost și scriitorul englez Forster, care e martor ocular al măcelului dela Odessa. S'a luat următoarea rezoluțiune:

Adunarea populară ținută în Pojon își exprimă adâncă sa părere de rău pentru jertfele tulburărilor dela Bialistoc și crede, că Duma va putea să împiedece vărsările de sânge.

— **Cine-i mișel?** Kabos Ede, redactor la «Függetlenség» răspunzând confratelui său Szudy dela «Arad és Vidéke» recunoaște că a comis toate câte i-le impută colegul său (furt, falsificare de documente publice), zice însă că a suferit pentru păcatele sale și deci societatea trebuie să-l ierte. Apoi a comis păcatele fiind în mare strămtoare...

Kabos spune însă că Szudy ar fi comis păcate pentru cari nu și-a împlinit pedeapsa: a furat un paiton de iarnă!

Va să zică între colegii maghiari asta ar fi deosebita: unii au suferit pentru crimele săvârșite, alții nu!

— **Dramă sângeroasă** s'a petrecut la 8 Iulie la Murăș-Oșorhei. Sublocotenentul Fülöp Lajos (honved) a împușcat cu revolverul pe Oreskovits Jenő, vicecăpitan de poliție. În seara aceea ei au patrecut împreună la teatru. Era cu ei și soția lui Oreskovits, căreia tânărul ofițer îi făcea curte de mult, așa că în cele din urmă bărbatul bănuia ceva.

De aceea, pentru a se încredința dacă nevasta îl înșală ori ba, Oreskovits după teatru a zis că are oră de serviciu, s'a dus la poliție deci iar pe soția sa a petrecut-o acasă ofițerul. Peste puțin însă Oreskovits s'a dus acasă, unde deși a sunat mult, nu i-s'a deschis, așa că în urmă a spart și a intrat pe fereastră. În casă a găsit pe doamna în brațele ofițerului. A tras deci sabia să lovească în ofițer. Acesta însă, pentru a se apăra, așa zice, a tras cu revolverul și l-a nimerit drept în piept; glonțul i-a perforat plămânul și a atins și vârful inimii. I-s'au dat însă îndată ajutoare medicale, așa că speră să-l scape. El e înșurat de doi ani. Părăsise armata pentru a se putea însura. Când îi legau rana, a exclamat: »Nevasta m'a înșelat, amantul său m'a împușcat; duceți-mă să nu-i mai văd«. Ofițerul s'a înștiințat singur la comanda militară, de unde l-au trimis în arestul militar din Cluj.

— **Pentru școale.** În proiectul de buget prezentat de ministrul Apponyi este poziția de ajutoare date școalelor medii atât de stat cât și confesionale. Ajutoarele acestea au fost sporite în anul acesta dela 200 mii la 300 mii cor. Oare împărțasi-se vor din cele 100 mii cor. și gimnaziile noastre din Brașov și din Brad de vr'un ajutor de stat, căci în suma aceasta de bună seamă sunt și parale românești? Cu privire la școalele populare confesionale a declarat ministrul Apponyi, că acele școale, cari i-se vor părea »nesigure din punct de vedere național« le va închide. Școlile cari corăspund, le va susține, pentru că nu vrea să pustiască factorii deja existenți ai culturii.

— **Prima reprezentație** a lui Bufallo Bill a fost ieri după amiază în Arad, pe locul târgului. De astă dată n'am avut a face cu reclamă americană, ci ceace ni-s'a promis, ni-s'a dat. Intr'adevăr, am putut vedea *apusul sălbatec*, scene sălbătice din America, după cum și alte lucruri luate din viață, precum și excelenți gimnastici. Insuși conșelul director un e țintaș admirabil: din fuga calului nimerește toate gloanțele de sticlă ce i-se aruncă în aer tot din fuga calului. Tot așa țintaș e Baker. A fost lume multă, atât ieri după amiază cât și seara.

— **Contele Zichy Jenő**, cel care s'a distins în Delegațiuni tipând alături cu Zboray și vrârșii — dragă Doamne — să străntoreze Viena, după-cum s'a distins și ca oaspe în Municipiul — Ösbudavár, după-cum spunea ziarele maghiare, a înebunit. Se tot uită la cer și se ceartă cu — Dumnezeu!

— **Invitare.** Un grup de studenți dela gimnaziul din Beiuș, invită cu toată onoarea la »concertul« ce-l va aranja Joi (sftul Petru) în 12 Iuliu 1906 st. n. în sala casei naționale din Șiria, sub conducerea dlui Mihail Cosma. Inceputul la oarele 8 seara.

Prețul de intrare după plac. Programa se va publica pe cale ziaristică și se va distribui sara la cassă.

Venitul curat este destinat pentru ajutorarea școlariilor săraci din Șiria.

Ofertele marinimoase se primesc cu mulțămintă și se vor cvita pe cale ziaristică. După concert dans.

— **Inăsprirea legii electorale în Ungaria.** Corespondența »Figyelő« din Budapesta spune, că ministrul de justiție luând ca pretext agitațiunile, pe cari naționalitățile le-ar fi făcut cu ocazia alegerilor, a hotărât a schimba legea electorală, restrângând drepturile așa, ca poporul să nu mai poată fi fanatizat în anume cercuri contra candidaților altui partid, și să nu se dea loc la ciocniri, împiedecând astfel pe unii alegători dela exercițiul liber al votului. De ase-

menea novela electorală va prevedea și împiedecarea constituirei de grupări, ca să terorizeze pe alegătorii candidatului adversar, bunăoară cum s'a întâmplat la Români și Slovaci. În ce privește pe preoți, până acum nu există mijloace coercitive, dar pentru viitor, în 1907 va fi mijloc și pentru ei, și anume congrua dată de stat o vor pierde în casuri, când vor agita la alegeri. De asemeni se vor lua măsuri contra preoților, cari țin discursuri agresive în biserică, sau în fața bisericii. Eată o dovadă, că șovinismul nu doarme!

— **Corecții pe hârtie calitate foarte fină** 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor. se poate căpăta în Librăria lui *Ingusz J. și fiul Arad.*

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minoriților).

Posta Redacției.

Dlul I. Almaș. Prin răspunsul ce am publicat, chestia este lămurită, deci ne aflând de bine să se mai continue, nu putem satisface dorinței să publicăm și pe aceasta. Ambele manuscrise trimise sunt scrise de mâna dvoastre numai cu iscălitură deosebite, deci e de ajuns și publicarea unuia.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 10 Iulie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7:58 — 7:59
Secară pe Octomvrie	7:89 — 7:90
Orz pe Octomvrie	6:45 — 6:46
Cucuruz pe Iulie	6:12 — 6:13
Cucuruz pe 1907	5:54 — 5:55
Grâu pe Aprilie 1097	6:53 — 6:54

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7:59 — 7:60
Secară pe Octomvrie	7:89 — 7:90
Ovăs pe Octomvrie	6:46 — 6:47
Cucuruz pe Iulie	6:12 — 6:13
Cucuruz pe 1907	5:54 — 5:55
Grâu pe Aprilie 1907	6:57 — 6:58

Pretul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158—
« « mic	« 160—
« brut « mare	« 156—
« « mic	« 158—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 116—118 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 123—125 fil.; calitate sărăbească: grei părechea peste 260 kgr. 124—125 fil.; mijlocii părechea 250—260 kgr. greutate 126—130 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Stabiliment de hydrotheraphie:

Wällischhof

stațiunea de tren și postă Brunn-Maria-Enzersdorp, 30 min. departe de Viena.

Arangiament modern

(pe lângă hydrotheraphie complectă, băi de soare, de aer, de acid carbonic și electric, massage, electrizare, gimnastică suedă, dietetică individualizată etc.)

Prefuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Cultivarea părului. Cea mai obvenientă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai numiți medici, e însuși mătreața, cei ce sufăr de acest mo-

în timpul cel mai scurt dev pleșuvi, dooare-ce mătreața și bește perii și uscă rădăcinile părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomană »spirtul de păr PETROLIN« despre ce prin epistole de re-

noștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea părului, și ori ce a morb de cap și în mod avant-

gios ajută la creșterea de nou a părului. **La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus.** O ce alt spirt adus în circulație e numai o imitare și falsi care stricăcioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogrăria și laboratorul de cosmetică **Korányi & Wachsmann, Szabadka.**

Magazin principal la farmacia Földes Kelemen. Se poate căpăta și în prăvălia de toale alui Hegedüs Gyula.

Cel mai sigur medicament contra tusei, răcelii și reușelei e

zăhărul lui RÉTHY

— ce se capătă în ori care farmacie. —

Prețul unui borcean 60 fil. Să se ceară numai zăhărul lui Réthy. Cel mai faioaue trimite pentru 3 cor. cu porto cu

Pregătitorul RÉTHY BÉLA farmacist, Bekéscsaba.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Glöckner József

Spălătorie chemică și atelier de oo o o văpsit de haine. o o oo

Seghedin, strada Iskola n-rul 27.

Timișoara-cetate. str. Hunyadi 6.

Curățește și vopsește tot felul de haine pentru femei, bărbați și copii, oo o o rolete și broderii. o o oo

Comande din provincie se efectuează punctual și prompt.

S lănină, unsoare
și tot felul de articole
de pe cârnătorie
pe lângă prețurile cele mai avantajoase
se poate căpăta zinic în băcănia lui
Garay Károly
Arad, piața Boczkó nr. 2.

Inainte
de a cumpăra cafea,
vă rog faceți o probă de cumpărare de
cafeaua prăgită de Palermo
ce atât pentru cafeaua cu lapte, precum și
pentru cea neagră e ceva fenomenal de fină,

Strămutare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimaților mei cumpărători
că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — 7,
am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7,

unde de altfel având prăvălie, țin garnitură de salon, saloane
bălesc, cele trebuincioase pentru un prânzător modern, de
țel cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorință e
în modul cel mai prompt. Vă rog, ca bunăvoința de păr
se o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimă

VARGA JÁNOS nr. 7.
TAPESIER
ARAD, strada Deák Ferencz
— Magazin de jaluzii cu automat. —

Contra anemiei și nervosității

cea mai bună influență are

Vinul ferat china

Prețul unei sticle e de 3 cor. 50 fil.

Contra căderii părului

Spiritul de păr al lui Rozsnyay

care în scurtă vreme delătură mătreața și
părului; apără părul de rupere și-i dă o
măsoasă. Prețul unei sticle e de 1 cor.

Sirop pentru copii, contra tusei

Leac admirabil pentru copii mici.
Sticla: 60 fleri.

Toate aceste medicamente se capătă
în stare veritabilă, la spițaria lui

ROZSNYAY Mátyás,
Szabadság-tér.

e neîntrecut, nevătămătoare
de lângă toate acestea e foarte
1. In toată săptămâna pră-
spornică și bogată două-ori; împachetare de
gire proaspătă și se poate căpăta exclusiv
1/4 și 1/2 klgr

băcănia lui
la
Dürr Gusztáv
ARAD
primăria orașului.

vis-à-vis cu
nis-voiajuri. Fie-care pachet
numele firmei mele și cu
e provăzut cu meu de cusutor.
sigil

FISCHER K.

fabricant de funii, țes.
de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherczeg-út 8.

Recomandă preparate sule de sirmă ca: țesături,
sirmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în depozit.
mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară
de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat
sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică
la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galițe și
păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru
scopuri delucrări de pământ, nisip, petriș, și pentru lu-
crări de mine, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de piv-
nițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintei la
locomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastic,
de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în pri-
vința ușurinței de a se ținea curat sunt foarte recoman-
dabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pen-
tru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din
aceasta branșe — — cu prețuri din cele mai moderate

Sirupul carpatian
pentru pept
al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuin-
țează cu succes de 30 de ani,
e admirabil medicament con-
tra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mân-
care, nutrirea și mistuirea;
întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot fo-
losi fiind-că are deosebită
influență asupra singelui
formărei oaselor.

Prețul unui flacon 80

Se poate căpăta numai
spițaria lui

Barcsay Károly
Szeged, Széchenyi-tér

In pretuita atențiune a arhitecților!

Lenkey Antal

zidar diplomat și întreprinzător-architect
ARAD, strada Szekeres Nro. 4.

Se recomandă aten-
care vrea să zideas-
d pe lângă prețuri moderate și pe
lângă garanță tot
și din branșă zidăriei anume:
case de arindă, ca-
tele de vară și grănare pre-
cechi, a fațadelor și a pava-
și beton.

La dorință serve-
nuri și cu preliminar de spese.

BERGER Gyula

la Sta E. sabetă

ARA

Casa proprie).

pentru pregătirea a ori-ce fel de
de prânzatoare, de salon, de cuină,
de coudini și de vile,
regătirea aranjamentelor de prăvălii,
de portale și ori-ce fel de lucrări pentru bi-
scrieri și alte edificii publice.

dele se efectuează prompt pe lângă prețuri convenabile și
garanță.

esemne și modele chimice se trimet la cerere.

ctorală va pi
ei de grupări.
ndidatului ad
la Români
până acum
ar pentru viit
, și anume c
în casuri, că
se vor lua m
surji agresiv
tă o dovadă

Recomandă mult căutatele sale preparate:

Săpunul spermaceutic »Sf. Elisabeta« en efect sigur asupra pielii, p
cum și contra pistruilor ca mij
de înfrumșetare și reconstruirea pielii: — o bucată mare 60 file

Pudră »Sf. Elisabeta« (roza) articol admirabil pentru menținerea i
museșii, de tot inofensiv. Se poate căp
în culoare albă, roză și crem: — o cutie 90 file

Apă de dinți »Sf. Elisabeta« recomandabil în special celor cu din
răi. Rumeneste gura, întărește gingi
sisteză durerea de dinți și oprește stricarea dinților: — un flacon 90

Apă de iorgovan pentru frumusețe »Sf. Elisabeta« Articol foarte in
de dame. Se po
câpăta în culoare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 c

Leac contra reumei și răcelei »Sf. Elisabeta« Leac cu efect sigur ca
tra roumei, răcelii, ischi

Redacție: deosemena contra durerii de cap, câteva fricțiuni ajung, pentru ca si c
și mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 c

șămpon pentru păr »Sf. Elisabeta« Sisteză căderea părului și formai
de mătreață o împiedecă radical.
șămpon pentru păr. Promovează creșterea părului și îl face foarte i
dulos. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 c

Leac minunat pentru pept »Sf. Elisabeta« contra tusei, troahnei,
gurilor de stomac și b
or de gât. — o cutie 30 file

Creșterea di
er pentru bătătură. Delătură în scurtă vreme fără durere ori
bătucire a pielii, ori bătătură. O sticlă e
ns pentru delăturarea celor mai mari bătătură. — O sticlă 70 file

și (gr.) ooi, tot felul de aromatice, specialități din țai
străinătate, medicamente pentru animale, per
tru porci, vite și galițe.

Cel mai bun
prav pentru insecte
tru nimicirea purecelor, stălni-
lor, muștelor și a altor insecte.

Tabakó

irabil prav contra moliilor, efectul
după o zi întrece pe cel al naphta-
linului.

ătate klgr. 50 fileri.
klgr. 1 cor.

poate căpăta
rad și jur
drugheria și parfumeria
k és Weisz
ARAD

Bogat asortiment de lămpi de cas

rassy-tér
No. 13.
o. telefon 333.

KOHN JÓZSEF
ARA
Brunn-N
e Vien

Atelier: Bathyán
: : : No
Casa proprie. — No. telefonul

Distins cu premiul I la 6 ex

Lumina nouă! Noutate nouă Lumina nouă!

lampa mercediană la care lumina 75
și care poate aplicat
cu 30% avans
aceasta în aten
cafe, că
de lumina, costă mai puțin decât lampa cu petrolu 20"
la care se cande abtu ori lampa de masă; prin ceea-ce
t mai frumos și 50% crușare de petrolu. Recomand
ilor, birourilor, candelariilor celor cu afaceri și privaților.
comanda. Cu stimă: **Kohn József.**

Mare magazin de ustens și arti

Tipografia